

Motivācijas iespējas
sociālajā darbā
ar bērniem,

kuriem ir atkarības
problēmas

mg.sc. Sanita Strazdiņa

2013

Disfunkcija ģimenē

- ❑ Ignorētas problēmas, nav dalītas atbildības
 - ❑ Ierobežota attiecību veidošanās starp ģimenes locekļiem un citām ārējām sistēmām
 - ❑ Saspringtība, neuzticēšanās
 - ❑ Vājas sociālās iemaņas
 - ❑ Bloķēta vajadzība pēc pašapliecināšanās
-

Sociālās vajadzības

Vajadzība pēc:

- drošības
 - mīlestības
 - uzmanības
 - atzinības
 - piederības
 - taisnīguma
 - spēles
-

Deviantas uzvedības iezīmes

- ❑ Maz izteikta empātija
 - ❑ Vāja pašapziņa
 - ❑ Viegla uzbudināmība, impulsivitāte
 - ❑ Neprasmē adekvāti izprast un novērtēt citu rīcību, uztver to kā naidīgu
 - ❑ Reaģē ar agresivitātes izpausmēm un cietsirdību
 - ❑ Nav sirdzapziņas pārmetumu
 - ❑ Citu vainošana
-

Psiholoģiskie aspekti

- ❑ Nespēja priecāties
- ❑ Sistemātiska vilšanās attiecībās ar cilvēkiem
- ❑ Vientulības izjūta
- ❑ Nepiesātināmība un nepārtraukti izmaiņu meklējumi
- ❑ Atkarību izraisošo vielu lietošana kā sajūtu kompensācija, izejas meklējumi no iekšējā strupceļa

Palīdzība atkarību izraisošo vielu lietotājam

- ❑ Jūtu, domāšanas, uzvedības maiņa
 - ❑ No negatīvā uz pozitīvo!
 - ❑ **No negatīvā: «Es nekur nederu...»**
 - ❑ **Uz pozitīvo: «Es varu, es to spēju...»**
-

Ieteikumi speciālistiem

Strādājot ar atkarīgiem klientiem nepieciešams nostiprināt:

- ❑ Humānismu, empātiju, toleranci, cieņu pret ikvienu cilvēku
 - ❑ Darbiniekam ir nepieciešama mērķtiecība, prasme organizēties, paškontrole, pacietība, pašdisciplinētība
 - ❑ Nepieciešama pārlicinātība par savās spējām, pašcieņa un iekšējā harmonija
 - ❑ Patstāvība, atbildība, izturība, atklātība
 - ❑ Spējas būt kreatīvam, elastīgam, dinamiskam
-

Ieteikumi speciālistiem

- ❑ Radiet uzticības, līdzpārdzīvojuma atmosfēru
 - ❑ Izmantojiet aktīvo jeb atspoguļošo klausīšanos, cenšoties izprast bērna uzvedības motīvus
 - ❑ Sakārtojiet dzirdēto informāciju, palīdzot bērnam izprast savu situāciju
 - ❑ Apspriediet iespējamus risinājumus
-

Motivācija izmaiņām

Pārdomas par uzvedības izmaiņām

ietver:

- problēmas apzināšanos;
- emocionālos pārdzīvojumus par problēmu;
- atskārsmi, ka problēma ietekmē tuvus cilvēkus;
- sevis pārvērtēšanu (domas un jūtas attiecībā uz savu personību un problēmām);
- sociālo resursu novērtēšanu.

Motivācija izmaiņām

Kādēļ cilvēki maina savu uzvedību?

- Pretrunas starp esošo uzvedību un svarīgākajiem mērķiem dzīvē var motivēt izmaiņām.
 - Palīdzot cilvēkam rast viņa personīgos ideālus, kas ir pretrunā ar pašreizējo uzvedību, var parādīt ceļu uz izmaiņām.
-

Motivācija izmaiņām

- Kā citu cilvēku palīdzība ietekmē to, ka cilvēks maina savu uzvedību?**
 - Ja sociālais darbinieks uzskata, ka viņa klients varētu mainīties, viņš tiešām mainās. Tajā pašā laikā cilvēki, kuriem tieši vai netieši saka nemainīties – nemainās.
-

Motivācija izmaiņām

- ❑ Klientam palīdz vide ap viņu – cilvēki, kas viņam tic: sociālie darbinieki, konsultanti, draugi, ģimenes locekļi un citi.
 - ❑ Ir ļoti svarīgi, lai šie cilvēki prastu līdzpārdzīvot un atbalstīt.
 - ❑ Sociālajiem darbiniekiem, kuri prot mērķtiecīgi paust līdzpārdzīvojumu un atbalstīt klientu, uz viņu ir liela ietekme.
-

Motivācija izmaiņām

Kā cilvēka personiskā attieksme ietekmē izmaiņas?

- Ticība un cerība ir neatņemami izmaiņu elementi. ticamāk, ka cilvēks mainīsies, ja viņš sev tic.
 - Ja cilvēki ir pozitīvi noskaņoti attiecībā uz izmaiņām, viņi mainās.
-

Motivācija izmaiņām

Uzvedības izmaiņas ietver:

- ❑ personisko resursu aktivizāciju (sevis mudināšanu uz izmaiņām, ticību spējai mainīties, teikt citiem, ka plāno beigt lietot);
 - ❑ atbalstošu attieksmi (uzticēšanos un palīdzības pieņemšanu);
 - ❑ izmaiņas veicinošu apstākļu radīšanu (reālas darbības aizstājot narkotiku lietošanu ar kaut ko citu);
-

Motivācija izmaiņām

Ārējā motivācija

balstās uz ārējiem pamudinošiem apstākļiem, tādiem kā citu cilvēku uzvedība, apbalvojumi un sods, apkārtējo cilvēku vērtējums un reakcijas konkrētajā situācijā.

Motivācija izmaiņām

- ❑ bērns apzinās un atzīst, ka ir problēmas
 - ❑ bērns vielas vai procesa pārmērīgu lietošanu izjūt kā traucējošu
 - ❑ bērnam ir vēlme un gatavība mainīt situāciju pašam
 - ❑ bērns apzinās savus iekšējos un ārējos resursus, lai spētu mainīties
 - ❑ bērns izmanto savus resursus un maina uzvedību
-

Paldies par uzmanību!
Veiksmi profesionālajā
darbībā!
